
Sønderjyllands særlige Opgave.
Her er det, Danmarks Sjæl for
Alvor skal gro!

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Sønderjyllands særlige Opgave. Her er det, Danmarks Sjæl for Alvor skal gro! 4

Sønderjyllands særlige Opgave. Her er det, Danmarks Sjæl for Alvor skal gro!

Sønderjyllands særlige Opgave. Her er det, Danmarks Sjæl for Alvor skal gro!

Genoptrykt i "Himmel og Jord"
Pag. 240-244.

Sønderjyllands særlige Opgave.

Her er det, Danmarks Sjæl for Alvor skal gro!

Jp. 15/9 35[1]
Af Sognepræst Kaj Munk.

HVAD ER Fædrelandskærlighed egentlig for noget? Lad os tale om Danmark. Hvad fortæller vor Barndoms Skolebøger os om dette Land? Vi slaar op i Geografien. "De tabte Brikker af et Puslespil", kaldte et engelsk Parlamentsmedlem denne Halvø, der ligner en Nathue, og disse Smaaøer, der ligger og flyder planløst rundt i Vandet og ikke ser ud til at bekymre sig om hinanden, med et Folk paa 3 Millioner, altsaa som et Kvarter i London, med en Hovedstad paa 1 Million, som tilmed nærmest ligger uden for Landet.

Vi slaar op i Historiebogen. Og vore Øjne kommer til at skinne. Du store Himmel, sikke en Start! Stoltere er et Lands Historie sjældent begyndt! Med et Kongepar, der var hinanden værdige, en Konge, der øvede den Bedrift at samle alt dette saa haabløst skilte, og en Dronning, der med Kvindens Instinkt vidste, hvor Achilleshælen sad paa hendes Husbonds Storværk, hvor Faren for det samlede Rige vilde bryde frem Aarhundrede efter Aarhundrede ... og saa byggede hun Volden (jeg taler som Dansker og ikke som Videnskabsmand). Dette Kongepars Søn føjede Norge til sine Forældres Daad og hans Søn igen England til. Kun tre Generationer tog det at skabe et Rige, hvor Nordsøen var et Indhav. Saa stolt er den Grund, den Klippegrund, Danmarks Hus ligger paa i Dag; men ak! Klippen er sprængt, og Stykkerne fløjet til hver sin Side i Havet. Under Knud den Hellige gik England endelig tabt, under Frederik III Østdanmark, under Frederik IV Norge og under Christian IX Sønderjylland, idet kun et lemlæstet Stykke af det naaede hjem til Moderlandet. Efter Landkortet og Historiebogen kan vi slaa op i Regnebogen. Hvad er en Sterling værd? Hvor mange Kroner faar en dansk Bonde for et Svin, der sælges for saa og saa mange Sterling, naar dette Svin skal passere Hr. Stauning? Disse Svin! Disse Sterling! Denne Landbrugspolitik! Har vi ikke ved Kortsynethed gjort os saa afhængige af eet bestemt Marked, at vor Selvstændighed som Nation staar paa Spil?

*

Er dette Folk værd at have Tro til? Er der Haab for dette Lands Bestaaen? allerede i forrige Aarhundrede lød en fransk Stemme: Danmark udviskes. Efter en tusindaarig Forfaldsperiode er A/S Danmark ved at likvidere.

Saadan kan man faa Hjernen til at spørge. Men Fædrelandskærligheden gemmer sig i

Hjertet, et Organ, der har den Fordel ikke at eksistere og derfor er usaarligt. Det spørger ikke om Grunden, det arbejder uden Ræsonnementer. Naar vi elsker Danmark og tror paa dets Fremtid, er det ikke, fordi vor Geografi fortæller om dets Styrke eller vor Historie om dets Folks Fortræffelighed og Føreregenskaber. Hvad er Nationalitetsfølelse? Det er for os Danske bare det, at vi er Danske, og at dette er en ren Selvfølgelighed. Og dette, at vi er Danske, det lever i vore Hjerter som en Forpligtelse til at vedblive at være det. Vi er det, ikke af Valg, men fordi vi er det. Vi vil vedblive med at være det, ikke fordi vi vil det, men fordi vi ikke kan andet. Og ud fra denne Bevidsthed, som mange af os end ikke er sig bevidst, kæmper vi uden at spørge: Er det muligt, kan det nytte? Naturligvis ved vi, at naar Giganterne begynder at kaste hinanden Klippestykker i Hovedet, er det en beskedent Plads, vi kan hævde os midt i Legen. Men vi raaber til hinanden, at det er før set, at en David har fældet en Goliath, og at den liden Tue væltede det svingende store Læs. Og saa er det dog bare noget, vi raaber for at høre hinandens Røst, at vi er ved godt Mod og staar paa vor Post. Lykkelig den, der staar der, fordi hans Kærlighed har stillet ham der, enten han saa sejrer eller falder. Bitter alene er den Lod at leve og se Nederlag.

*

At elske Danmark er ikke at fremfinde en Masse Rigdom og Skønhed og Stordaad og beruse sig i alt det. Vist kan der siges meget smukt og velsignet om Sletlandet, der som faa Lande kæler for sine Børn med rigelig Kost til Hverdags og Udflugter og Flaget til Tops hver Søndag Sommeren igennem. Og vist er det stort, dette lille bitte Land; hør det bare paa Sproget; køb en gammel Fordvogn for 40 Kr. og køør en Tur tværs over Landet og staa ud for hver 150 km og spørg om Vej. Nøjsomt og stærkt er det vestjydske Maal; der har ikke været Raad til, at Ordene er længere end strengt nødvendigt; alle overflødige Endelser, bløde d'er og e'er og al den Luksus er forlængst stuvet væk; her skal værges mod Hav, her skal hugges i Al - haardt og kort. Men paa Østkysten indretter Sproget sig efter et blidere Hav og mange venlige Fjorde, og det fynske jodler op og stiger i Højden som Lærkerne. Sjællænderen er en høflig Mand, han glatter ud og fedter lidt med d'erne; han er vant til at have det store København og de høje Herrer i Nærheden og klarer sig godt med Eftergivenhed; og Københavnsken er saa rivende rask paa det som en Cykkelklokke - alt imens det lolliske enstonigt og godmodigt bliver helt nede ved Jorden, ligesom Øen selv ligger der og undskylder sig overfor Østersøen, at den tillader sig at stige de Par Meter op over Vandfladen, Sikke en Rigdom, sikke en Forskellighedernes Overflod i saa lille et Land. Og nu skete det mig for nogle Aar siden, at jeg en Morgenstund kom ind i en sønderjydske Skole og hørte "I Østen stiger Solen op" sunget af friske Barnestemmer paa Dansk - som en Selvfølge. Saa varm man dog blev om Hjertet - at det sønderjydske var hjemme igen! at Vorherre atter havde den sønderjydske Spillemand med i det danske Orkester!

Og i vor Historie saa godt som i noget andet Folks stiger der Skikkelser frem, der mæner og løfter. I sin hedenske Kristendom ukuelig dansk triner Leonora Christina ud af det bedske, slidende Fængsel saa rank som den Dag, hun gik derind. Og Hans Christian fra Odense har vist os og Asien og Amerika, at hele Jorden og Himlen med kan rummes under

et Hyldetræ i Danmark.

Og hvad har ikke I vist Verden og os, Sønderjyder, at dansk Folkesind er værd, hvad Kræfter det har i sig? Ogsaa I har jo siddet i Blaataarn i mer end en Menneskealder og gik ud af det fast lige saa ranke, som I var, før I slæbtes derind.

Vist har vi meget, vi har Lov at være stolte af og se hen til med Glæde i vor Geografi og i vor Historiebog. Men det er alligevel ikke noget af alt dette, der gør, at vi er Danske og vil vedblive at være det, saa faar det koste os, hvad det vil. Nej, vi maa begynde med dette, at vi er Danske, fordi vi er det, og derfra gaar vi ud til at tilegne os Sangens ophøjede Ord:

hver Glans, hver Plet vil jeg bære, der falder paa Danmarks Navn.

Ogsaa Plet.

En af de Pletter, der falder paa Danmarks Navn, er vor Horisontløshed, er, at vi har en Fristelse til ikke at se længere end til Dagen i Dag og dens Krav, er, at vi ofte lever saa helt hver i sin Lilleverden, er, at vi ikke ved, vi er Danske, og hvad det betyder for os. Der har I Sønderjyder en Mission. Danmarks værste Fjende er ikke Tyskland, men Danmark selv, den Svaghed i vor Folkekarakter, at vi ikke er os bevidst det Sind, der lever i os. Gud har ladet jer i Aarhundreder tumles hid og did - brugt dette, at Tyskland altid vidste, hvad det vilde, og Danmark i skæbnetunge Stunder altfor ofte ikke vidste, hvad det vilde, til at give jer Lidelsens Ridderslag, for at I skal være vaagne i jer Danskhed og aldrig trættes af at kalde paa os andre. Det, I har kæmpet for i tusind Aar og maaske vil komme til at kæmpe for i Aartusinder endnu, er jo ikke jer Sag, men vor, Danmarks Sag. Gud signe jer til at fortsætte denne Kamp, der med mindst lige saa stor Utrættelighed skal føres mod Nord som mod Syd, mod "det gamle Land", som I kalder det - det skulde I nu ikke have Lov til, for jert Land er jo lige saa gammelt, og for Resten er der kun eet Land nu - - Herregud! Sig nu for Fremtiden det øvrige Land! - Altsaa: Gud signe jer til at føre Kampen i kommende Aarhundreder med samme Troskab, som I har ført den til nu. Hernede hos jer er det dog, at Danmarks Sjæl for Alvor skal gro!

Kaj Munk.